

قوانین و مقررات مرتبط با بخش

کشاورزی

(مدنی، اساسی، جزا،

کار و تأمین اجتماعی و بیمه بیکاری)

مؤسسه پژوهش های برنامه ریزی و

اقتصاد کشاورزی

تهیه و تنظیم:

مریم یوسفی

خرداد ماه ۱۳۸۴

فهرست برگه

قوانین و مقررات مرتبط با بخش کشاورزی (مدنی، اساسی، جزا، کار و تأمین اجتماعی و بیمه بیکاری) / تهیه و تنظیم: مریم یوسفی. - تهران: وزارت جهاد کشاورزی معاونت برنامه ریزی و اقتصادی، مؤسسه پژوهش‌های برنامه ریزی و اقتصاد کشاورزی، ۱۳۸۴. ۲۶ ص. :

نمایه ها :

بیمه بیکاری / بیمه درمانی / قوانین و مقررات / کشاورزی

مشخصات :

عنوان : قوانین و مقررات مرتبط با بخش کشاورزی (مدنی، اساسی، جزا، کار و تأمین اجتماعی و

بیمه بیکاری)

تهیه و تنظیم : مریم یوسفی

طراحی روی جلد : طاهره نیری

سال انتشار : ۱۳۸۴

ناشر : مؤسسه پژوهش‌های برنامه ریزی و اقتصاد کشاورزی - مدیریت امور پردازش و تنظیم یافته‌های

تحقیقاتی

نشانی : خیابان حافظ - خیابان رودسر شرقی - پلاک ۹

E.mail: aperi@agri-peri.ir <http://www.agri-peri.ir>

تلفن : ۲۰ - ۸۸۰۰۴۱۷ - ۸۸۰۸۶۳۳ مستقیم

نمبر : ۸۸۹۶۶۶۰

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۵	مقدمه
۱۶	قانون مدنی
۶	در اموال منقول
۶	در مالکیت
۷	در حق انتفاع: عمری، رقبی، سکنی
۷	در حریم املاک
۸	در احیاء اراضی موات و مباحه
۸	در حیازت مباحات
۱۰	در غضب
۱۰	در میراث زوج و زوجه
۱۰	در مبیع
۱۱	در مزارعه
۱۳	در مساقات
۱۴	در اخذ به شفعه
۱۵	قانون اساسی
۱۵	حقوق ملت
۱۵	اقتصاد و امور مالی
۱۶	اصول کلی
۱۷	قانون تأمین اجتماعی
۱۷	تعاریف- کلیات
۱۸	حوادث و بیماریها و بارداری
	عنوان
	صفحه
۱۸	مقررات مختلف
۱۹	قانون بیمه بیکاری
۱۹	آئین نامه اجرای قانون بیمه بیکاری (۶۹/۶/۲۶)
	قانون معافیت از پرداخت سهم بیمه کارفرمایان که
۱۹	حداکثر پنج نفر کارگر دارد
۱۹	قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور

قانون کار	۲۱
تعاریف کلی و اصول	۲۱
شرایط کار - مدت	۲۱
حفاظت فنی و بهداشت کار	۲۱
آموزش و اشتغال	۲۲
تشکل های کارگری و کارفرمای	۲۳
خدمات رفاهی کارگران	۲۴
مراجع حل اختلاف	۲۴
مقررات متفرقه	۲۴
آیین نامه اجرای قانون بیمه بیکار	۲۵
قانون بیمه بیکاری	۲۵
قانون مجازات اسلامی	۲۶
(اعراق و تخریب و اتلاف اموال و حیوانات)	۲۶
هتک حرمت منازل و املاک غیر	۲۷
آیین نامه اجرای سازمان زندانها و اقدامات تامینی و	
تربیتی کشور	۲۸
منابع:	۳۰

مقدمه

امروزه ضرورت وجود قوانین و مقررات در هر جامعه و لزوم احترام همگانی و رعایت دقیق آن امری مسلم و بدیهی است که نیازی به اثبات ندارد، دستگاههای اجرایی نیز به عنوان اهرمهای اعمال حاکمیت و یا ایجاد و حفظ نظم و با ارائه خدمات عمومی نیز از این قاعده برکنار نمی باشد.

در تدوین مجموعه حاضر به شیوه رایج گردآوری قوانین مرتبط با بخش کشاورزی توجه گردیده است و قوانین و مقررات جمع بندی شده براساس آخرین قوانین مصوب و جاری تهیه شده است تا دسترسی به قوانین و مقررات مربوط به بخش در کمترین زمان صورت گیرد.

این مجموعه حاوی قوانین مدنی، اساسی، جزا، کار و تامین اجتماعی و بیمه بیکاری می باشد که امید است این اقدام در هموار نمودن راه و مسیر رشد و اعتلای کشاورزی کشورمان مفید و مثمر ثمر واقع گردد.

نگارنده

« قانون مدنی »

در اموال منقول

ماده ۱۳: اراضی و ابنیه و آسیا و هر چه که در بنا منصوب و عرفاً جزء بنا محسوب می‌شود، غیرمنقول است و همچنین است لوله‌ها که برای جریان آب یا مقاصد دیگر در زمین یا بنا کشیده شده باشد.

ماده ۱۵: ثمره و حاصل، مادام که چیده یا درو نشده است غیرمنقول است. اگر قسمتی از آن چیده یا درو شده باشد، تنها آن قسمت منقول است.

ماده ۱۶: مطلق اشجار و شاخه‌های آن و نهال و قلمه، مادام که بریده یا کنده نشده است، غیرمنقول است.

ماده ۱۷: حیوانات و اشیایی که مالک آن را برای عمل زراعت اختصاص داده باشد، از قبیل گاو و گاو میش و ماشین و اسباب و ادوات زراعت، لازم و مالک آن را به این امر اختصاص داده شد، از حیث صلاحیت محاکم توقیف اموال، جزو ملک محسوب و در حکم مال غیرمنقول است و همچنین است تلمبه و گاو و یا حیوان دیگری که برای زراعت یا خانه و باغ اختصاص داده شده است.

ماده ۱۸: حق انتفاع از اشیاء غیرمنقوله، مثل حق عمری و سکنی و همچنین حق ارتفاق نسب به ملک غیر، از قبیل حق العبور و حق المجری و دعاوی راجعه به اموال غیر منقوله، از قبیل تقاضای خلع ید و امثال آن، تابع اموال غیر منقول است.

در مالکیت

ماده ۳۳: نماء و محصولی که از زمین حاصل می‌شود، مال مالک زمین است، چه به خودی خود روئیده باشد یا به واسطه عملیات مالک مگر اینکه نماء یا حاصل، از اصله یا حبه غیر حاصل شده

باشد، که در اینصورت، درخت و محصول، مال صاحب اصله یا حبه خواهد بود، اگر چه بدون رضای صاحب زمین کاشته شده باشد.

ماده ۳۷: اگر متصرف فعلی، اقرار کند که ملک، سابقاً مال مدعی او بوده است، در اینصورت مشارالیه نمی تواند برای رد ادعای مالکیت شخص مزبور، به تصرف خود استناد کند مگر اینکه ثابت نماید که ملک به ناقل صحیح به او منتقل شده است.

ماده ۳۸: مالکیت زمین مستلزم مالکیت فضای محاذی آن است تا هر کجا بالا رود و همچنین است نسبت به زیرزمین؛ بالجمله مالک حق همه گونه تصرف در هوا و قرار دارد مگر آنچه را که قانون استثناء کرده باشد.

ماده ۳۹: هر بنا و درخت که در روی زمین است و همچنین هر بنا و حفری که در زیر زمین است ملک مالک آن زمین محسوب می شود مگر اینکه خلاف آن ثابت شود.

در حق انتفاع: عمری، رقبی، سکنی

ماده ۴۱: عمری حق انتفاعی است که به موجب عقدی از طرف مالک برای شخص به مدت عمر خود یا عمر متتفع یا عمر شخص ثالثی برقرار شده باشد.

ماده ۴۲: رقبی حق انتفاعی است که از طرف مالک برای مدت معینی برقرار می گردد.

ماده ۹۶: چشمه واقعه در زمین کسی، محکوم به مالکیت صاحب زمین است مگر اینکه دیگری نسبت به آن چشمه عیناً یا انتفاعاً حقی داشته باشد.

در حریم املاک

ماده ۱۳۶: حریم، مقداری از اراضی اطراف ملک و قنات و شهر و امثال آن است که برای کمال انتفاع از آن ضرورت دارد.

ماده ۱۳۷: حریم چاه برای آب خوردن ((۲۰)) گز و برای زراعت ((۳۰)) گز است.

ماده ۱۳۸: حریم چشمه و قنات از هر طرف در زمین رخوه (۵۰۰) گز و در زمین سخت (۲۵۰) گز است لیکن اگر مقادیر مذکوره در این ماده و ماده قبل برای جلوگیری از ضرر کافی نباشد به اندازه‌ای که برای رفع ضرر کافی باشد به آن افزوده می‌شود.

در احیاء اراضی موات و مباحه

ماده ۱۴۱: مراد از احیاء زمین آنست که اراضی موات و مباحه بوسیله عملیاتی که در عرف، آباد کردن محسوب است از قبیل زراعت، درختکاری، بنا ساختن و غیره قابل استفاده نمایند.

ماده ۱۴۲: شروع در احیاء از قبیل سنگ چیدن اطراف زمین یا کندن چاه و غیره، تحجیر است و موجب مالکیت نمی‌شود ولی برای تحجیرکننده ایجاد حق الویت در احیاء می‌نماید.

ماده ۱۴۳: هر کسی از اراضی موات و مباحه قسمتی را به قصد تملک احیاء کند مالک آن قسمت می‌شود.

ماده ۱۴۴: احیاء اطراف زمین موجب تملک وسط آن نیز می‌باشد.

ماده ۱۴۵: احیاء کننده باید قوانین دیگر مربوط به این موضوع را از هر حیث رعایت نماید.

در حیات مباحات

ماده ۱۴۶: مقصود از حیات، تصرف و وضع یداست یا مهیا کردن وسایل تصرف و استیلا.

ماده ۱۴۸: هر کس در زمین مباح نهری بکند و متصل کند به رودخانه، آن نهر را احیاء کرده و مالک آن نهر می‌شود ولی مادامی که متصل به رودخانه نشده است تحجیر محسوب می‌شود.

ماده ۱۴۹: هر گاه کسی که به قصد حیات میاه مباحه، نهر یا مجری احداث کند آب مباحی که در نهر یا مجری مزبور وارد شود ملک صاحب مجری است و بدون اذن مالک نمی‌توان از آن نهری جدا کرد یا زمینی مشروب نمود.

ماده ۱۵۱: یکی از شرکا نمی تواند از مجرای مشترک، مجرای جدا کند یا دهنه نهر را وسیع و تنگ کند یا روی آن پل یا آسیاب بسازد یا اطراف آن درخت بکارد یا هر نحو تصرفی کند مگر به اذن سایر شرکاء.

ماده ۱۵۲: اگر نصیب مفروز یکی از شرکاء از آب نهر مشترک، داخل مجرای مختصی آن شخص شود آن آب، ملک مخصوص آن می شود و هر نحو تصرفی می تواند بکند.

ماده ۱۵۴: کسی نمی تواند از ملک غیر، آب به ملک خود ببرد و بدون اذن مالک، اگر چه راه دیگری نداشته باشد.

ماده ۱۵۵: هرکس حق دارد از نهرهای مباحه، اراضی خود را مشروب کند یا برای زمین و آسیاب و سایر حوائج خود، از آن، نهر جدا کند.

ماده ۱۵۶: هرگاه آب نهر کافی نباشد که تمام اراضی اطراف آن مشروب شود و مابین صاحبان اراضی در تقدم و تاخر اختلاف شود و هیچیک نتواند حق تقدم با ثابت کند، با رعایت ترتیب، هر زمینی که به منبع آب نزدیکتر است به قدر حاجت، حق تقدم بر زمین پایین تر را خواهد داشت.

ماده ۱۵۷: هر گاه در زمین، دو طرف نهر محاذی هم واقع شوند و حق تقدم یکی بر دیگری محرز نباشد باید برای تقدم و تاخر در بردن آب، به نسبت حصه قرعه زده و اگر آب، کافی برای هر دو باشد به نسبت حصه تقسیم می کنند.

ماده ۱۵۸: هرگاه تاریخ احیاء اراضی اطراف رودخانه مختلف باشد زمینی که احصاء آن مقدم بوده است در آب نیز مقدم می شود بر زمین متاخر در احیاء، اگر چه پایین تر از آن باشد.

ماده ۱۵۹: هر گاه کسی بخواهد جدیداً زمینی در اطراف رودخانه احیاء کند اگر آب رودخانه زیاد باشد و برای صاحبان اراضی سابقه تضییقی نباشد می تواند از آب رودخانه، زمین جدید را مشروب کند و الاحق بردن آب ندارد اگر چه زمین او بالاتر از سایر اراضی باشد.

ماده ۱۶۰: هر کس در زمین خود یا اراضی مباحه، به قصد تملک قنات یا چاهی بکند تا به آب برسد یا چشمه جاری کند مالک آب آن می شود و در اراضی مباحه مادامی که به آب نرسیده تحجیر محسوب است.

در غضب

ماده ۳۱۳: هرگاه کسی در زمین خود با مصالح متعلقه به دیگری بنائی بسازد یا درخت غیر را بدون اذن مالک در آن غرس کند صاحب مصالح یا درخت می تواند قلع یا نزع آن را بخواهد مگر اینکه به اخذ قیمت تراضی نمایند.

در میراث زوج و زوجه

ماده ۹۴۶: زوج از تمام اموال زوجه ارث می برد لیکن زوجه از اموال ذیل:
از اموال منقول از هر قبیل که باشد.

از ابنیه و اشجار

ماده ۹۴۷: زوجه از قیمت ابنیه و اشجار ارث می برد و نه از عین آنها و طریقه تقویم آن است که ابنیه و اشجار با فرض استحقاق بقاء در زمین بدون اجرت تقویم می گردد.

ماده ۹۴۸: هر گاه در مورد ماده قبل ورثه از اداء قیمت ابنیه و اشجار امتناع کند زن می تواند حق خود را از عین آنها استیفاء نماید.

در مبیع

ماده ۳۵۵: اگر ملکی به شرط داشتن مساحت معین فروخته شده باشد و بعد معلوم شود که کمتر از آن مقدار است مشتری حق فسخ معامله را خواهد داشت و اگر معلوم شود که بیشتر است، بایع می تواند آن را فسخ کند مگر اینکه در هر دو صورت، طرفین به محاسبه زیاده یا نقیصه تراضی نمایند.

ماده ۳۵۶: هر چیزی که برحسب عرف و عادت جزء یا از توابع مبیع شمرده شود یا قرائن، دلالت بر دخول آن در مبیع نماید داخل در بیع و متعلق به مشتری است اگر چه عقد، صریحاً ذکر نشده باشد و اگرچه متعاملین، جاهل بر عرف باشند.

ماده ۳۵۷: هر چیزی که برحسب عرف و عادت جزء یا تابع مبیع شمرده نشود داخل در بیع نمی‌شود مگر اینکه صریحاً در عقد ذکر شده باشد.

ماده ۳۵۸: نظر به دوماهه فوق، در بیع باغ، اشجار و در بیع خانه، ممر و مجری و هر چه که ملصق به بنا باشد بطوری که نتوان آن را بدون خرابی نقل نمود متعلق به مشتری می‌شود و برعکس، زراعت در بیع زمین و میوه در بیع درخت، و حمل در بیع حیوان متعلق به مشتری نمی‌شود مگر اینکه تصریح شده باشد یا برحسب عرف از توابع شمرده شود، در هر حال طرفین عقد می‌توانند به عکس ترتیب فوق تراضی نمایند.

در مزارعه

ماده ۵۱۸: مزارعه عقدی است که به موجب آن احد طرفین زمینی را برای مدت معینی به طرف دیگر می‌دهد که آن را زراعت کرده و حاصل را تقسیم کنند.

ماده ۵۱۹: در عقد مزارعه حصه هریک از مزارع و عامل باید به نحو اشاعه از قبیل ربع یا ثلث یا نصف و غیره معین گردد و اگر به نحو دیگر باشد احکام مزارعه جاری نخواهد شد.

ماده ۵۲۰: در مزارعه، جایز است شرط شود که یکی از دو طرف علاوه بر حصه‌ای از حاصل، مال دیگری نیز به طرف مقابل بدهد.

ماده ۵۲۱: در عقد مزارعه ممکن است هر یک از بذور و عوامل، مال مزارع باشد یا عامل، در این صورت نیز حصه مشاع هر یک از طرفین بر طبق قرار داد یا عرف بلد خواهد بود.

ماده ۵۲۲: در عقد مزارعه لازم نیست که متصرف زمین، مالک آن هم باشد ولی لازم است که مالک منافع بوده باشد یا به عنوانی از عناوین از قبیل ولایت و غیره حق تصرف در آن را داشته باشد.

ماده ۵۲۳: زمینی که مورد مزارعه است باید برای زرع مقصود، قابل باشد اگرچه محتاج به اصلاح یا تحصیل آب باشد و اگر زرع، محتاج به عملیاتی باشد (از قبیل حفر نهر یا چاه و غیره) و عامل در حین عقد جاهل به آن بوده باشد حق فسخ معامله را خواهد داشت.

ماده ۵۲۴: نوع زرع باید در عقد مزارعه معین باشد مگر اینکه برحسب عرف بلد، معلوم و یا عقد برای مطلق زراعت بوده باشد در صورت اخیر، عامل در اختیار نوع زراعت مختار است.

ماده ۵۲۷: هر گاه زمین بواسطه فقدان آب یا علل دیگر از این قبیل، از قابلیت انتفاع خارج شود و رفع مانع ممکن نباشد عقد مزارعه منفسخ می گردد.

ماده ۵۲۸: اگر شخص ثالثی قبل از اینکه زمین مورد مزارعه تسلیم عامل شود آن را غصب کند، عامل، مختار بر فسخ می شود ولی اگر غصب بعد از تسلیم واقع شود حق فسخ ندارد.

ماده ۵۲۹: عقد مزارع به فوت متعاملین یا احد آنها باطل نمی شود مگر اینکه مباشرت عامل شرط شده باشد در این صورت به فوت او منفسخ می شود.

ماده ۵۳۰: هر گاه کسی به مدت عمر خود مالک منافع زمینی بوده و آن را به مزارعه داده باشد عقد مزارعه به فوت او منفسخ می شود.

ماده ۵۳۱: در عقد مزارعه اگر شرط شود که تمام ثمره مال مزارع یا عامل تنها باشد، عقد باطل است.

ماده ۵۳۳: اگر عقد مزارعه به علتی باطل شود تمام حاصل، مال صاحب بذر است و طرف دیگر که مالک زمین یا آب یا صاحب عمل بوده است به نسبت بذر بین آنها تقسیم می شود.

ماده ۵۳۴: هر گاه عامل در اثناء یا در ابتدا که عمل آن، را ترک کند و کسی نباشد که عمل را به جای او انجام دهد حاکم به تقاضای مزارع، عامل را اجبار به انجام می کند و یا عمل را به خرج عامل ادامه می دهد و در صورت عدم امکان، مزارع حق فسخ دارد.

ماده ۵۳۵: اگر عامل، زراعت نکند و مدت منقضی شود مزارع مستحق اجرت المثل است.

ماده ۵۳۶: هر گاه عامل بطور متعارف مواظبت در زراعت ننماید و از این حیث، حاصل کم شود یا ضرر دیگر متوجه مزارع گردد عامل، ضامن تفاوت خواهد بود.

ماده ۵۳۸: هر گاه مزارعه در اثنای مدت، قبل از ظهور ثمره فسخ شود حاصل، مال مالک بذر است و طرف دیگر مستحق اجرت المثل خواهد بود.

ماده ۵۳۹: هر گاه مزارعه بعد از ظهور ثمره فسخ شود هر یک از مزارع و عامل به نسبتی که بین آنها مقرر بوده شریک در ثمره هستند لیکن از تاریخ فسخ تا برداشت حاصل هر یک به اخذ اجرت المثل زمین و عمل و سایر مصالح املاک خود که حصه مقرر به طرف دیگر تعلق می گیرد مستحق خواهد بود.

ماده ۵۴۰: هر گاه مدت مزارعه منقضی شود و اتفاقاً زرع نرسیده باشد مزارع حق دارد که زراعت را ازاله کند یا آن را به اخذ اجرت المثل ابقاء نماید.

ماده ۵۴۱: عامل می تواند برای زراعت اجیربگیرد یا با دیگری شریک شود ولی برای انتقال معامله یا تسلیم زمین به دیگری، رضای مزارع لازم است.

ماده ۵۴۲: خراج زمین به عهده مالک است مگر اینکه خلاف آن شرط شده باشد سایر مخارج زمین برحسب تعیین طرفین یا متعارف است.

در مساقات

ماده ۵۴۳: مساقات معامله ای است که بین صاحب درخت و امثال آن با عامل در مقابل حصه مشاع معین از ثمره واقع می شود و ثمره اعم است از میوه و برگ و گل و غیر آن.

ماده ۵۴۴: در هر مورد که مساقات باطل باشد یا فسخ شود تمام ثمره، مال مالک است و عامل متسحق اجرت المثل خواهد بود.

ماده ۵۴۵: مقررات راجعه به مزارعه که در مبحث قبل ذکر شده است در مورد عقد مساقات نیز مرعی خواهد بود مگر اینکه عامل نمی تواند بدون اجازه مالک، معامله را به دیگری واگذار یا با دیگری شرکت نماید.

در اخذ به شفعه

ماده ۸۰۸: هرگاه مال غیر منقول قابل تقسیمی، بین دو نفر مشترک باشد و یکی از دو شریک، حصه خود را به قصد بیع به شخص ثالثی منتقل کند شریک دیگر حق دارد قیمتی را که مشتری داده است به او بدهد حصه مبیعه را تملک کند.

این حق را شفعه و صاحب آن را شفیع می گویند.

ماده ۸۰۹: هر گاه بنا و درخت بدون زمین فروخته شود حق شفعه نخواهد بود.

ماده ۸۱۰: هر گاه ملک دو نفر در ممر یا مجری مشترک باشد و یکی از آنها ملک خود را با حق ممر و مجری بفروشد دیگری حق شفعه دارد اگر چه در خود ملک مشاعاً شریک نباشد ولی اگر ملک را بدون ممر و مجری بفروشد دیگری حق شفعه ندارد.

« قانون اساسی »

حقوق ملت

اصل ۲۹: برخورداری از تأمین اجتماعی از نظر بازنشستگی، بیکاری، پیری، از کارافتادگی، بی سرپرستی، در راه ماندگی، حوادث و سوانح و نیاز به خدمات بهداشتی و درمانی و مراقبت های پزشکی بصورت بیمه و غیره حقی است همگانی.

دولت مکلف است طبق قوانین از محل درآمدهای عمومی و درآمدهای حاصل از مشارکت مردم، خدمات و حمایت های مالی فوق را برای یک یک افراد کشور تأمین کند.

اصل ۳۱: داشتن مسکن متناسب با نیاز، به حق هر فرد و خانواده ایرانی است. دولت موظف است با رعایت اولویت بر آنها که نیازمندترند، به خصوص روستانشینان و کارگران زمینه اجرای این اصل را فراهم کند.

اقتصاد و امور مالی

بند ۹ اصل ۴۳: تأکید بر افزایش تولیدات کشاورزی، دامی و صنعتی که نیازهای عمومی را تأمین کند و کشور را به مرحله خودکفایی برساند و از وابستگی برهاند.

اصل ۴۴: نظام اقتصادی جمهوری اسلامی ایران بر پایه سه بخش دولتی، تعاونی و خصوصی با برنامه ریزی منظم و صحیح استوار است.

بخش دولتی شامل کلیه صنایع بزرگ، صنایع مادر، بازرگانی خارجی، معادن بزرگ، بانکداری، بیمه، تأمین نیرو، سدها و شبکه های بزرگ آبرسانی، رادیو و تلویزیون، پست و تلگراف و تلفن، هواپیمایی، کشتیرانی، راه و راه آهن و مانند اینها است که به صورت مالکیت عمومی و در اختیار دولت است.

بخش تعاونی شامل شرکت ها و موسسات تعاونی تولید و توزیع است که در شهر و روستا بر طبق ضوابط اسلامی تشکیل می شود. بخش خصوصی شامل آن قسمت از کشاورزی، دامداری، صنعت، تجارت و خدمات می شود که مکمل فعالیت های اقتصادی دولتی و تعاونی است.

مالکیت در این سه بخش تا جایی که با اصول دیگر این فصل مطابق باشد و از محدوده قوانین اسلام خارج نشود و موجب رشد و توسعه اقتصادی کشور گردد و مایه زیان جامعه نشود مورد حمایت قانون جمهوری اسلامی است.

تفضیل ضوابط و قلمرو و شرایط هر بخش را قانون معین می کند.

اصول کلی

اصل سوم بند ۱۲: پی ریزی اقتصاد صحیح و عادلانه بر طبق ضوابط اسلامی جهت ایجاد رفاه و رفع فقر و برطرف ساختن هر نوع محرومیت در زمینه های تغذیه و مسکن و کار و بهداشت و تعمیر بیمه.

اصل سوم بند ۱۳: تأمین خودکفایی در علوم و فنون و صنعت و کشاورزی و امور نظامی و مانند

اینها

« قانون تأمین اجتماعی »

تعاریف - کلیات

ماده ۶: اجرای هر یک از موارد مندرج در ماده ۳ این قانون [ماده ۳ تأمین اجتماعی موضوع این قانون شامل موارد زیر می باشد:

الف) حوادث و بیماریها

ب) بارداری

ج) غرامت دستمزد

د) ازکارافتادگی

ه) بازنشستگی

و) مرگ

ز) مقرری و بیمه بیکاری]

درباره روستائیان و افراد خانواده آنها به تدریج در مناطق مختلف مملکت و به تناسب توسعه امکانات و مقدمات سازمان به پیشنهاد هیات مدیره و تصویب شورای عالی سازمان با توجه به ماده ۱۱۷ خواهد بود.

تبصره ۱- مشمولین این قانون از کمکهای ازدواج و عائله مندی طبق مقررات مربوط برخوردار خواهند شد.

تبصره ۲- ملاک تشخیص برخورداری از مزایای قانون تأمین اجتماعی، شناسنامه ای است که در بدو بیمه شدن به سازمان تأمین اجتماعی ارائه شده یا می شود و هر گونه تغییراتی که پس از آن در شناسنامه به عمل آید برای سازمان یاد شده معتبر نخواهد بود. افراد تحت تکفل بیمه شده نیز مشمول این حکم خواهند بود. در باره روستائیان و افراد خانواده آنها به تدریج در مناطق مختلف

مملکت و به تناسب توسعه امکانات و مقدرات سازمان به پیشنهاد هیات مدیره و به تصویب شورای عالی سازمان با توجه به ماده ۱۱۷ این قانون خواهد بود.

ماده ۸: بیمه افراد و شاغلین فعالیتهای که تا تاریخ تصویب این قانون به نحوی از انحاء مشمول مقررات قانون بیمه های اجتماعی یا قانون بیمه های اجتماعی روستائیان قرار گرفته‌اند با توجه به مقررات این قانون ادامه خواهد یافت.

ماده ۱۰: از تاریخ اجرای این قانون سازمان بیمه های اجتماعی و سازمان بیمه های اجتماعی روستائیان در سازمان تامین اجتماعی ادغام می شوند و کلیه وظایف، تعهدات، دیون، مطالبات، بودجه، دارائی و کارکنان آنها با حفظ حقوق و سوابق و مزایایی استخدامی خود که تا تاریخ تصویب و اجرای آئین نامه موضوع ماده ۱۳ این قانون معتبر خواهد بود به سازمان منتقل می گردند.

حوادث و بیماریها و بارداری

ماده ۵۷: در صورتی که معالجه بیمار مستلزم انتقال او از روستا یا از شهرستان به شهرستان دیگر باشد ترتیب نقل و انتقال طبق ضوابطی خواهد بود که از طرف سازمان تامین اجتماعی پیشنهاد و به تصویب شورای فنی سازمان مذکور می رسد.

مقررات مختلف

ماده ۱۱۷: میزان حق بیمه روستائیان مشمول قانون بیمه های اجتماعی روستائیان و ترتیب وصول آن و انواع کمکهای قانونی و منابع مالی تامین هزینه های مربوط به بیمه شدگان روستایی به موجب آئین نامه هایی خواهد بود که به پیشنهاد رفاه اجتماعی به تصویب کمیسیونهای مربوط مجلسین می رسد.

تا زمان تصویب آئین نامه مذکور مقررات و آئین نامه های موجود قانون بیمه های اجتماعی روستائیان به قوت خود باقی است.

قانون بیمه بیکاری

ماده ۱: کلیه مشمولین قانون تأمین اجتماعی که تابع قوانین کار و کارکشاورزی هستند مشمول مقررات این قانون می باشند.

آئین نامه اجرایی قانون بیمه بیکاری (۶۹/۶/۲۶)

ماده ۲: کلیه مدیران و کارفرمایان کارگاهها، موسسات تولیدی (صنعتی و کشاورزی)، خدمات فنی و خدماتی دارای کارکنان مشمول قانون تأمین اجتماعی که تابع قوانین کار یا کارکشاورزی هستند موظف به اجرای مقررات این آئین نامه می باشند.

قانون معافیت از پرداخت سهم بیمه کارفرمایان که حداکثر پنج نفر کارگر دارد

ماده واحده: از آغاز سال ۱۳۶۲ کارفرمایان کلیه کارگاههای تولیدی و صنعتی و فنی که خدمات دولتی (از قبیل برق، آب، تلفن، راه) استفاده می نمایند تا میزان ۵ نفر کارگر از پرداخت حق بیمه سهم کارفرما معاف بوده و از ۵ نفر به بالانسبت به مازاد ۵ نفر حق بیمه را خواهند پرداخت.

قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور

ماده ۴: دولت موظف است شرایط لازم را برای تحت پوشش قرار دادن تمام گروه ها و افراد جامعه که متقاضی بیمه خدمات درمانی هستند فراهم آورد.

پوشش و تعمیم بیمه خدمات درمانی برای کلیه گروههای مشمول این قانون حداکثر طرف پنج سال پس از تصویب این قانون با اولویت نیازمندان و روستائیان طبق موازین این قانون انجام خواهد شد.

ماده ۵: به منظور تأمین موجبات و امکانات بیمه خدمات درمانی کارکنان دولت، افراد نیازمند، روستائیان و سایر گروههای اجتماعی سازمان بیمه خدمات درمانی که پس از این سازمان نامیده

می‌شود تشکیل و به صورت شرکت دولتی اداره خواهد شد. و در صورتی که تابع مقررات عمومی دولت و موسساتی که با سرمایه دولت تشکیل شده اند می‌شود که در مقررات مزبور صراحتاً از آن یاد شده باشد.

ماده ۱۲: ارائه خدمات درمانی به روستائیان از طریق شبکه های بهداشتی، درمانی و سیستم ارجاع بوده و میزان حق بیمه سرانه خدمات درمانی روستائیان در شروع برنامه معادل ۴۰ درصد حق سرانه تعیین شده شهرنشینان خواهد بود.

تبصره: به منظور حمایت از روستائیان و تعمیم بیمه خدمات درمانی در جوامع روستایی و عشایری، دولت موظف است بخشی از هزینه سرانه بیمه خدمات درمانی روستائیان بیمه شده را تقبل واز محل بودجه عمومی تامین و به صورت ردیفی مستقل در قانون بودجه سالانه منظور و براساس موافقتنامه شرح فعالیتهای جاری جهت حق بیمه سرانه خدمات درمانی افراد مشمول این ماده و انعقاد قرارداد با سازمانها و شرکت های بیمه گر به مصرف برساند.

ماده ۱۳: سهم مشمولان این قانون از حق بیمه سرانه خدمات درمانی برحسب گروههای شغلی به ترتیب زیر خواهد بود:

کارکنان دولت: یک پنجم تا یک سوم بیمه سرانه که متناسب با حقوق و مزایا با تصویب هیات وزیران تعیین می‌شود.

مشمولان قانون تامین اجتماعی بر طبق مقررات قانون تامین اجتماعی

روستائیان براساس مصوبات هیات وزیران

صاحبان حرف و مشاغل آزاد تا ۱۰۰٪ حق بیمه سرانه، پیشنهاد شورای عالی و تصویب هیات

وزیران

سایر اقشاری که در این قانون ذکری از آنها به عمل نیامده است براساس پیشنهاد و شورای عالی

و تصویب هیات وزیران

« قانون کار »

تعاریف کلی و اصول

ماده ۱: کلیه کارفرمایان و کارگران، کارگاهها، موسسات تولیدی، صنعتی، خدماتی و کشاورزی مکلف به تبعیت از این قانون می باشند.

ماده ۲: کارگر از لحاظ این قانون کسی است که به هر عنوان در مقابل دریافت حق السعی اعم از مزد، حقوق، سهم سود و سایر مزایا به درخواست کارفرما کار می کند.

ماده ۴: کارگاه محلی است که کارگر به درخواست کارفرما یا نماینده او در آنجا کار می کند، از قبیل موسسات صنعتی، کشاورزی، معدنی، ساختمانی، ترابری، مسافربری، خدماتی، تولیدی، تجاری، اماکن عمومی و امثال آنها. کلیه تاسیسات (ی) که به اقتضای کار متعلق به کارگاهند، از قبیل نمازخانه، ناهارخوری، تعاونی ها، شیرخوارگاه، مهدکودک، درمانگاه، حمام، آموزشگاه حرفه ای، قرائتخانه، کلاسهای سوادآموزی و سازمانهای آموزشی و اماکن مربوط به شورا و انجمن اسلامی و بسیج کارگران، ورزشگاه و وسایل ایاب و ذهاب و نظایر آنها جزء کارگاه می باشند.

شرایط کار - مدت

تبصره ۲- ماده ۵۱: در کارهای کشاورزی کارفرما می تواند با توافق کارگران، نماینده یا نمایندگان قانونی آنان، ساعات کار را در شبانه روز را با توجه به کار، عرف و فصول مختلف تنظیم نماید.

حفاظت فنی و بهداشت کار

ماده ۸۵: برای صیانت نیروی انسانی و منابع مادی کشور رعایت دستورالعمل هایی که از طریق شورای عالی حفاظت فنی (جهت تأمین حفاظت فنی) و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

(جهت جلوگیری از بیماری‌های حرفه‌ای و تامین بهداشت کار و کارگر و محیط کار) تدوین می‌شود، برای کلیه (کارگاهها، کارفرمایان، کارگران و کارآموزان) الزامی است.

تبصره - کارگاههای خانوادگی نیز مشمول مقررات این فصل بوده و مکلف به رعایت اصول فنی و بهداشت کار می‌باشند.

ماده ۸۶: شورای عالی حفاظت فنی مسئول تهیه موازین و آیین نامه های حفاظت فنی میباشد و از اعضا ذیل تشکیل می‌گردد:

۱. وزیر کار و امور اجتماعی یا معاون او که رئیس شورا خواهد بود

۲. معاون وزارت صنایع

۳. معاون وزارت صنایع سنگین

۴. معاون وزارت کشاورزی

۵. معاون وزارت نفت

۶. معاون وزارت معادن و فلزات

۷. معاون وزارت جهادسازندگی

۸. رئیس سازمان حفاظت محیط زیست

۹. دو نفر از استادان با تجربه دانشگاه در رشته های فنی

۱۰. دو نفر از مدیران صنایع

۱۱. دو نفر از نمایندگان کارگران

۱۲. مدیرکل بازرسی کار وزارت کار و امور اجتماعی که دبیر شورا خواهد بود.

آموزش و اشتغال

ماده ۱۱۹: وزارت کار و امور اجتماعی موظف است نسبت به ایجاد مراکز خدمات اشتغال در

سراسر کشور اقدام نماید. مراکز خدمات مذکور موظفند تا ضمن شناسایی زمینه های ایجاد کار و

برنامه‌ریزی برای فرصت‌های اشتغال نسبت به ثبت نام و معرفی بیکاران به مراکز کارآموزی (در صورت نیاز به آموزش) و با معرفی به مراکز تولیدی، صنعتی، کشاورزی و خدماتی اقدام نمایند.

تبصره ۲- ماده ۱۱۹: دولت موظف است تا در ایجاد شرکت‌های تعاونی (تولیدی، کشاورزی، صنعتی و توزیعی)، معلولین را از طریق اعطای وام‌های قرض‌الحسنه درازمدت و آموزش‌های لازم و برقراری تسهیلات انجام کار و حمایت از تولید یا خدمات آنان مورد حمایت قرار داده و نسبت به رفع موانع معماری در کلیه مراکز موضوع این ماده و تبصره‌ها که معلولین در آنها حضور می‌یابند اقدام نماید.

تشکل‌های کارگری و کارفرمایی

ماده ۱۳۰: به منظور تبلیغ و گسترش فرهنگ اسلامی و دفاع از دستاوردهای انقلاب اسلامی و در اجرای اصل بیست و ششم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران کارگران واحدهای تولیدی، صنعتی، کشاورزی، خدماتی و صنفی می‌توانند نسبت به تاسیس انجمن اسلامی اقدام نمایند.

ماده ۱۳۲: به منظور نظارت و مشارکت در اجرای اصل سی و یک قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و همچنین براساس مفاد مربوطه در اصل چهل و سوم قانون اساسی، کارگران واحدهای تولیدی، صنعتی، صنفی، خدماتی و کشاورزی که مشمول قانون کار باشند، می‌توانند نسبت به ایجاد شرکت‌های تعاونی مسکن اقدام نمایند.

ماده ۱۳۳: به منظور نظارت و مشارکت در اجرای مفاد مربوط به توزیع و مصرف در اصول چهل و سوم و چهل و چهارم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، کارگران واحدهای تولیدی، صنفی، صنعتی، خدماتی و یا کشاورزی که مشمول قانون کار باشند، می‌توانند نسبت به ایجاد شرکت‌های تعاونی مصرف (توزیع) کارگری اقدام نمایند.

خدمات رفاهی کارگران

ماه ۱۴۷: دولت مکلف است خدمات بهداشتی و درمانی را برای کارگران و کشاورزان مشمول این قانون و خانواده آنها فراهم سازد.

ماده ۱۴۸: کارفرمایان کارگاههای مشمول این قانون مکلفند براساس قانون تأمین اجتماعی نسبت به بیمه نمودن کارگران واحد خود اقدام نمایند.

ماده ۱۴۹: کارفرمایان مکلفند با تعاونی های مسکن و در صورت عدم وجود این تعاونی ها مستقیماً با کارگران فاقد مسکن جهت تأمین خانه های شخصی مناسب همکاری لازم را بنمایند و همچنین کارفرمایان کارگاههای بزرگ مکلف به احداث خانه های سازمانی در جوارکارگاه و یا محل مناسب دیگر می باشند.

مراجع حل اختلاف

ماده ۱۶۳: هیات های حل اختلاف می توانند در صورت لزوم از مسئولین و کارشناسان انجمن ها و شوراهای اسلامی واحدهای تولیدی، صنعتی، خدماتی و کشاورزی دعوت به عمل آورند و نظرات و اطلاعات آنان را در خصوص موضوع استماع نمایند.

مقررات متفرقه

ماده ۱۸۹: در بخش کشاورزی، فعالیت های مربوط به پرورش و بهره برداری از درختان میوه، انواع نباتات، جنگلها، مراتع، پارکهای جنگلی و نیز دامداری و تولید و پرورش ماکیان و طیور، صنعت نوغان، پرورش آبزیان و زنبور عسل و کاشت، داشت و برداشت و سایر فعالیتهای کشاورزی، به پیشنهاد شورای عالی کار و تصویب هیات وزیران می تواند از شمول قسمتی از این قانون معاف گردد.

ماده ۱۹۶: وزارت کار و امور اجتماعی مکلف است درجهت آگاهی و شکوفایی فکری بیشتر کارگران و رشد کارهای علمی، عملی، تخصصی در زمینه های علم و صنعت، کشاورزی و خدماتی، فیلم، اسلاید

و آموزش های لازم دیگر را تدارک ببیند و این امکانات را از طریق رادیو، تلویزیون و رسانه های گروهی و یا هر نحو دیگری که لازم باشد در اختیار آنان قرار دهد.

ماده ۱۹۷: دولت مکلف است با توجه به امکانات خود برای کارگرانی که قصد داشته باشند از شهر به روستا مهاجرت کنند و به کار کشاورزی بپردازند تسهیلات لازم را فراهم نماید.

آیین نامه اجرایی قانون بیمه بیکار

ماده ۲: کلیه مدیران و کارفرمایان کارگاهها، موسسات تولیدی (صنعتی و کشاورزی)، خدمات فنی و خدماتی دارای کارکنان مشمول قانون تامین اجتماعی که تابع قوانین کار یا کشاورزی هستند موظف به اجرای مقررات این آیین نامه می باشند.

ماده ۲۱: کلیه وزارت خانه ها و سازمانهای دولتی که به نحوی از انحاء پروانه کسب و کار و موافقت اصولی و اجازه تاسیس واحدهای تولیدی و صنعتی و کشاورزی و خدمات فنی را صادر می نمایند موظفند بیمه شدگانی را که مقرری بیمه بیکاری دریافت می نمایند براساس معرفی واحدهای کار و امور اجتماعی جهت اخذ مجوزهای کسب و کار موافقت اصولی، در اولویت قرار دهند.

قانون بیمه بیکاری

ماده ۱: کلیه مشمولین قانون تامین اجتماعی که تابع قوانین کار و کار کشاورزی هستند مشمول مقررات این قانون می باشد.

تبصره ۲- ماده ۹: بیکاران مشمول این قانون در اخذ پروانه های کسب و کار و موافقت اصولی و تاسیس واحدهای اقتصادی از وزارتخانه های صنعتی، کشاورزی و خدماتی با معرفی وزارت کار و امور اجتماعی در اولویت قرار خواهند داشت.

« قانون مجازات اسلامی »

(اعراق و تخریب و اتلاف اموال و حیوانات)

ماده ۶۷۵: هر کس عمداً عمارت یا بنا یا کشتی یا هواپیما یا کارخانه یا انبار و به طور کلی هر محل مسکونی یا برای سکنی یا جنگل یا خرمن یا هر نوع محصول زراعی یا اشجار یا مزارع یا باغهای متعلق به دیگری را آتش بزند به حبس از دو تا پنج سال محکوم می شود.

ماده ۶۸۴: هر کس محصول دیگری را بچراند یا تاکستان یا باغ میوه یا نخلستان کسی را خراب کند یا محصول دیگری را قطع و درو نماید یا بواسطه سرقت یا قطع آبی که متعلق به آن است یا با اقدامات و وسایل دیگر خشک کند یا باعث تضييع آن بشود یا آسیاب دیگری را از استقاده بیندازد به حبس از شش ماه تا سه سال و شلاق تا (۷۴) ضربه محکوم می شود.

ماده ۶۸۵: هر کس اصله نخل خرما را به هر ترتیب یا هر وسیله بدون مجوز قانونی از بین ببرد یا قطع نماید به سه تا شش ماه حبس یا از یک میلیون و پانصد هزار تا سه میلیون ریال جزای نقدی یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

ماده ۶۸۶: هر کس درختان موضوع ماده یک قانون گسترش فضای سبز را عالماً عامداً و برخلاف قانون مذکور قطع یا موجبات از بین رفتن آنها را فراهم آورد علاوه بر جبران خسارت وارده حسب مورد به حبس تعریزی از شش ماه تا سه سال و یا جزای نقدی از سه میلیون تا هجده میلیون ریال محکوم خواهد شد.

ماده ۶۸۸: هر اقدامی که تهدید علیه بهداشت عمومی شناخته شود از قبیل آلوده کردن آب آشامیدنی یا توزیع آب آشامیدنی آلوده، دفع غیربهداشتی فضولات انسانی و دامی و مواد زاید، ریختن مواد مسموم کننده در رودخانه ها، زباله در خیابان ها و کشتار غیر مجاز دام، استفاده غیرمجاز فاضلاب خام یا پس آب تصفیه خانه های فاضلاب برای مصارف کشاورزی ممنوع می باشد و مرتکبین چنانچه طبق قوانین خاص مشمول مجازات شدیدتری نباشند به حبس تا یکسال محکوم خواهند شد.

تبصره ۱- تشخیص اینکه اقدام مزبور تهدید علیه بهداشت عمومی و آلودگی محیط زیست شناخته می شود و نیز غیرمجاز بودن کشتار دام و دفع فضولات دامی و همچنین اعلام جرم مذکور حسب مورد بر عهده وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان حفاظت محیط زیست و سازمان دامپزشکی خواهد بود.

تبصره ۲: منظور از آلودگی محیط زیست عبارتست از پخش یا آمیختن مواد خارجی به آب یا هوا یا خاک یا زمین به میزانی که کیفیت فیزیکی، شیمیایی یا بیولوژیک آن را به طوری که به حال انسان یا سایر موجودات زنده یا گیاهان یا آثار یا ابنیه مضر باشد تغییر دهد.

هتک حرمت منازل و املاک غیر

ماده ۶۹۰: هر کس به وسیله صحنه سازی از قبیل پی کنی، دیوارکشی، تغییر حدفاصل، امحای مرز، کرت بندی، نهرکشی، حفرچاه، غرس اشجار و زراعت و امثال آن به تهیه آثار تصرف در اراضی مزروعی اعم از کشت شده یا در آیش زراعی، جنگل ها و مراتع ملی شده، کوهستانها یا باغ ها، قلمستان ها، منابع آب، چشمه سارها، انهارطبیعی و پارک های ملی، تاسیسات کشاورزی و دامداری و دامپروری و کشت و صنعت و اراضی موات و سایر اراضی و املاک متعلق به دولت یا شرکت های وابسته به دولت یا شهرداریها یا اوقاف و همچنین اراضی و املاک و موقوفات و محبوسات و اثلاث با قید که برای مصارف عام المنفعه اختصاص یافته یا اشخاص حقیقی یا حقوقی به منظور تصرف یا ذیحق معرفی کردن خود یا دیگری، مبادرت بنماید یا بدون اجازه سازمان حفاظت محیط زیست یا مراجع ذیصلاح دیگر مبادرت به عملیاتی نماید که موجب تخریب محیط زیست و منابع طبیعی گردد یا اقدام به هر گونه تجاوز و تصرف عدوانی یا ایجاد مزاحمت یا ممانعت از حق در موارد مذکور نماید به مجازات یک ماه تا یک سال حبس محکوم می شود.

دادگاه موظف است حسب مورد رفع تصرف عدوانی یا رفع مزاحمت یا معافیت از حق یا اعاه وضع

به حال سابق نماید.

تبصره ۱- رسیدگی به جرائم فوق الذکر خارج از نوبت به عمل می آید و مقام قضائی با تنظیم صورت مجلس دستور متوقف ماندن عملیات متجاوز را تا صدور حکم قطعی خواهد بود.

تبصره ۲- در صورتی که تعداد متهمان سه نفر یا بیشتر باشد و قراین قوی بر ارتکاب جرم موجود باشد قرار بازداشت صادر خواهد شد، مدعی می تواند تقاضای خلع ید و قلع و بنا و اشجار و رفع آثار تجاوز را بنماید.

ماده ۶۹۱: هر کس به قهر و غلبه داخل ملکی شود که در تصرف دیگری است اعم از آن که محصور باشد یا نباشد یا در ابتدای ورود به قهر و غلبه نبوده ولی بعد از اخطار متصرف به قهر و غلبه مانده باشد علاوه بر رفع تجاوز حسب مورد به یک تا شش ماه حبس محکوم می شود. هرگاه مرتکبین دو نفر یا بیشتر بوده و لااقل یکی از آنها حامل سلاح باشد به حبس از یک تا سه سال محکوم خواهند شد.

ماده ۶۹۲: هر گاه کسی ملک دیگری را به قهر غلبه تصرف کند علاوه بر رفع تجاوز به حبس از سه ماه تا یکسال محکوم خواهد شد.

ماده ۶۹۳: اگر کسی به موجب حکم قطعی محکوم به خلع ید از مال غیر منقولی یا محکوم به رفع مزاحمت یا رفع ممانعت از حق شده باشد، بعد از اجرای حکم مجدداً مورد حکم را عدواناً تصرف یا مزاحمت یا ممانعت از حق نماید علاوه بر رفع تجاوز به حبس از شش ماه تا دو سال محکوم خواهد شد.

آیین نامه اجرایی سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور

ماده ۱۵: زندانیان طبق تصمیم شورای طبقه بندی به منظور اشتغال به کار یا حرفه کارآموزی به موسسات صنعتی، کشاورزی و خدماتی زیر اعزام می شوند:

تبصره ۱- موسسات صنعتی، کشاورزی و خدماتی با توجه به وضعیت ساختمان و کیفیت حفاظت آنها به پیشنهاد رئیس موسسه و تشخیص رئیس سازمان می تواند به عنوان زندان باز و یا نیمه باز تلقی گردد.

تبصره ۲- موسسات صنعتی، کشاورزی و خدماتی خارج از زندان باید حتی الامکان واجد محلهای کافی جهت نمازخانه، کتابخانه، وسایل ارتباطی جمعی، خوابگاه، غذاخوری، محلی جهت ملاقات زندانیان و سایر زمینه های تفریحات سالم باشند.

ماده ۱۷: موسسات صنعتی، کشاورزی، خدماتی و نظایر آن موسساتی هستند که تحت نظارت سازمان با امکانات لازم از طریق سرمایه گذاری دولت یا مشارکت بخش خصوصی و تعاونی به منظور اشتغال و آموزش فنی و حرفه ای و نیل به خودکفایی با هدف اصلاح و تربیت زندانیان تاسیس می شوند.

ماده ۴۲: در هر زندان یا موسسه صنعتی، کشاورزی و خدماتی هر ماه یک کمیونی با مسئولیت رئیس زندان، موسسه یا نماینده ولی و با شرکت متخصصین روانشناسی، مددکاری، فرهنگی، تربیتی و در صورت لزوم کارشناسان ذی صلاح دیگر تشکیل و خلاصه نظرات کمیسیون مزبور نسبت به زندانی در پرونده شخصیت او منعکس می گردد.

تبصره - روسای زندانها و موسسات صنعتی، کشاورزی و خدماتی مکلف هستند در صورت درخواست مقامات قضائی ذی ربط، مستخرجهای از پرونده شخصیت زندانی را تهیه و ارسال دارند.

منابع:

- مجموعه قوانین مدنی - عباس حسینی نیک، تهران، مجمع علمی و فرهنگی مجد
- مجموعه قوانین اساسی - جهانگیر منصور، تهران: نشر دوران، چاپ بیست و هشتم ۱۳۸۳.
- مجموعه قوانین مجازات اسلامی - عباس حسینی نیک، تهران، مجمع علمی و فرهنگی مجد
- مجموعه قوانین کار - جهانگیر منصور، تهران: نشر دوران، چاپ بیست و نهم
- قوانین تأمین اجتماعی - محمد حسین قشقایی، انتشارات مجد

